

İLKÖĞRETİM MÜZİK DERSİNE YÖNELİK VELİ VE ÖĞRENCİ GÖRÜŞLERİ

Abdurrahman ŞAHİN*
Mehtap TORAMAN**

ÖZET

Müzik dersi ve eğitimi, okullardaki başlıca sorunlu alanlardan biri olmaya devam etmektedir. Bu nitel durum çalışması, veli ve öğrenci görüşlerinin mevcut İlköğretim Müzik Öğretim Programının uygulanışına yönelik olarak ne tür çıkarımlar sunduğunu saptamak amacıyla yürütülmüştür. Araştırma toplam altı öğrenci ve üç velinin katılımıyla gerçekleştirilmiştir. Bireysel ve odak grup görüşmesi yoluyla toplanan nitel veriler, içerik analizi tekniği kullanılarak temalara ayrıştırılmıştır. Veli görüşlerine ilişkin bulgular *faydalar* ve *sorunlar* boyutlarında; öğrenci görüşlerine ilişkin bulgular *faydalar*, *sorunlar* ve *beklentiler* boyutlarında ortaya çıkmıştır. Bulgular bir taraftan katılımcıların müziğe ve müzik dersine karşı olumlu görüşlere sahip olduğunu ortaya koyarken, diğer taraftan müzik dersinin “önemsiz” görüldüğüne yönelik tutum ve davranışları gösteren kanıtlar sunmaktadır. Bulgular, müzik öğretim programının içerik ve eğitim durumları boyutlarının gözden geçirilmesi ve programın uygulanma sürecindeki sorunları giderecek çalışmalara olan ihtiyacı göstermektedir.

Anahtar Sözcükler: İlköğretim, Müzik dersi, Veli görüşleri, Öğrenci görüşleri

PARENTS' AND STUDENTS' VIEWS ABOUT THE MUSIC LESSON AT PRIMARY SCHOOLS

ABSTRACT

Implementation of music curriculum has long been one of the problematic areas in schools. This qualitative case study was conducted to get inferences from the views of parents and students toward the implementation of Music Curriculum at primary schools. Participants were six students and three parents. Data were gathered by individual and focus group interviews and analyzed by the technique of content analysis to reveal themes. Data from parent interviews revealed the themes of *benefits* and *issues*. Student interviews disclosed the themes of *benefits*, *issues* and *expectations*. Findings demonstrate, on one hand, positive image of participants toward music and music lesson, on the other hand, evidence of attitude and behavior that the participants look down on music lesson. Findings reveal a need to revise the content and educational activities of the Music Curriculum and to focus on the work that will eliminate the issues regarding the implementation of the curriculum.

Key Words: Elementary Education, Music lesson, Parent views, Student views

---

* Yrd. Doç. Dr., Pamukkale Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, asahin@pau.edu.tr

** Öğretmen., Milli Eğitim Bakanlığı, mtasdemir09@gmail.com

1.GİRİŞ

Yetenek düzeyi, yaşam biçimi, yaşı, cinsiyeti ne olursa olsun müzik, her bireyin hayatının ayrılmaz bir parçasıdır. Müzik; duygu, düşünce, tasarım, izlenim, durum, olgu ve olayları, belli bir amaç ve yöntemle, belli bir güzellik anlayışıyla birleştirilip düzenlenmiş uyumlu seslerle, estetik bir yapıda işleyip anlatan bir bütün olarak tanımlanmaktadır (Uçan, 1996). Doğum öncesi başlayan insan ve müzik ilişkisi; çocukluk, gençlik, yetişkinlik ve yaşlılık dönemlerinde de devam etmektedir. Bebek daha henüz doğmadan annenin kalp ritmi ile tanışırken, doğumdan sonra da bu tanıdık ses ve annenin söylediği ninnilerle büyümekte; okul çağında da öğrendiği şarkılar ve tekerlemelerle müzikle olan bağını geliştirmektedir (Uçan, 1994). Müzik, çocuğun günlük yaşantısının bir parçasıdır. Evde, okulda, sokakta, müzik çocuk için kendini ifade edebileceği, duygularını anlatabileceği bir araçtır. Müziğin farklı işlevlerinin yanı sıra bir eğitim aracı olma yönü ile de bireyler üzerinde fiziksel, zihinsel ve psikolojik açıdan çok önemli etkileri bulunmaktadır (Barış-Akgül, 2008). Bu sebeple müzik eğitiminin, bireylerin daha sağlıklı gelişimi açısından önemli olduğunu işaret eden kuramlar ortaya çıkmıştır.

Çoklu Zekâ Kuramı bir insanın yetenek repertuarının, birtakım sözel ve sayısal becerilerin çok ötesinde olduğunu vurgulamaktadır (Gardner, 1993). Bireylerin zekâsını hangi yollarla gösterdiğine karar verebilmek için (1) sahip olunan zekâlar, (2) bir alana duyulan ilgi, (3) içinde yaşanılan bağlamın dikkate alınması gerektiği ifade edilmektedir (Bümen, 2005; Açıkgöz, 2008). Daha da özeldir Gardner (2004) normal insanlarda beynin sağ bölgesinde toplanan kilit becerilerin en temel düzeyde; (1) insanların müzik dinlemeye ilişkin şemaları ya da çerçeveleri, (2) iyi kurulmuş bir parçanın nasıl olması gerektiğine dair beklentileri, (3) bir parçayı müzikal anlamda tamamlayabilme bağlamında becerilerinin olduğunu vurgulamaktadır.

Yapılandırmacı yaklaşım ise öğrenme sürecine ilişkin ipuçları vermektedir. Yapılandırmacı yaklaşımı savunan kuramcılara göre, öğrenme sürecinde bilgi tabanlı bireysel deneyimleri oluşturacak ve öğrencilerin etkin katılımlarını gerçekleştirecek öğretim uygulamalarının gerçekleşmesi beklenmektedir (Cooper, 1993). Okullardaki müzik öğretimi süreci içerisinde de, bireyin müziği içselleştirmesinde kendi deneyimlerinin ön planda olması gerektiği düşünülmektedir. Örneğin, sınıf içerisinde çalgı çalan çocuk sesin özelliklerini fark ederken, dans ve hareket yoluyla da mekânı keşfeder. Müzik ve dans devinimsel, duygusal, zihinsel ve sosyal yönleriyle insanı içine alır. Müziğin sadece dinleyicisi olmayıp, müziğin içinde yaparak-yaşayarak yer alan çocuk, kendi gelişim özelliklerine uygun düşen oyunlar içinde öğrenir (Bilen, Özevin ve Canakay, 2009).

İlköğretim müzik dersinin amacı çocukların bilişsel, duyuşsal, devinimsel ve sosyal alanlarda gelişimini sağlayarak bir müzik kültürü oluşturmalarını sağlamaktır. Bunun için müzik yeteneğinin doğru anlaşılması, müzik eğitiminin iyi planlanması ve saptanan hedefler doğrultusunda sağlıklı yürütülmesi gerekir (Kocabaş ve Selçioğlu, 2006). Çocuk, genel eğitim içinde önemli bir yere sahip olan müzik eğitiminin planlı şekliyle, ilk kez ilköğretim I. kademedeki karşılaşmaktadır. Ancak yürütülen müzik eğitiminin yeterince etkili olmadığını gösteren onlarca araştırma mevcuttur (Kocabaş ve Selçioğlu, 2006; Külah, 2007; Göğüş, 2008; Gençel-Ataman ve Okay, 2009; Gün,

2009; Yazıcı, 2009; Umuzdaş ve Levent, 2012; Toraman, 2013). Örneğin, Göğüş'ün (2008), görüşlerine başvurduğu sınıf öğretmenlerinin yüzde 46'sı müzik derslerinin verimli bir şekilde yürütülemediğini, diğer yüzde 46'lık kesimi de "kısmen" verim alınabildiğini ifade etmektedirler. Dördüncü ve beşinci sınıfların müzik derslerini yürüten müzik öğretmenlerinin ise yine yarısı "kısmen" verim alınabildiğini belirtmektedirler. Benzer şekilde Umuzdaş ve Levent (2012) de müzik öğretmenlerinin uygulamadaki müzik öğretim programını kullanışlı bulmakla beraber, var olan bazı sorunlar nedeniyle uygulama zorlukları yaşadıklarını saptamışlardır. Bu verimsizliğin birçok nedeni bulunmaktadır. Gençel-Ataman ve Okay (2009) müzik öğretmenlerinden elde ettikleri görüşlerle, müzik öğretim programının işlerliğini olumsuz yönde etkileyen en önemli faktörlerin sınıf ortamları, müzik ders saatleri ve müzik dersi ile ilgili araç-gereç eksikliklerinin olduğunu saptamışlardır. Benzer şekilde Yazıcı (2009) da müzik öğretmenlerinin mesleklerini bir başkasına önermeyişiğini (%40,7), müzik dersliğine ihtiyaç duymalarını (%90,7), çok az kısmının (%5,8) öğretim programını tam olarak uygulayabilmelerini, müzik öğretim programının uygulamadaki yetersizliğinin görünen kanıtları olarak ifade etmiştir. Başka bir çalışmanın bulgularına göre sınıf öğretmenlerinin yüzde 72,5'i, sınıf öğretmenlerinin müzik dersinde öğrencilere yeterli alt yapıyı vermede yetersiz kaldığını düşünmektedirler (Tenkoğlu, 2005). Külah (2007) ise müzik dersinin daha verimli işlenebilmesi için ayrı bir dersliğe ve uygun teknolojiye ihtiyaç duyulduğunu ortaya koyarken, öğrencilerin müzik dersindeki başarılarının diğer derslerine de olumlu yansdığı saptamasını yapmıştır.

Fiziksel ortamın yanında, tutum boyutunda sorunlara ışık tutan araştırmalar da mevcuttur. Gün (2009) müzik öğretmenlerinin yüzde 75'inin, okul müdürünün müzik dersine ilişkin tutumunun öğrenci velilerini etkilediğini düşündüklerini saptamış; müzik öğretmenlerinin, okul müdürü tarafından öğrenci velilerine müzik dersinin önemini vurgulanmadığı görüşünde olduğunu belirtmiştir. Evde aileyle birlikte dinlenen müzik türünün, popüler kültür ürünlerinin ve kitle iletişim araçlarının öğrencilerin müzikal algı ve seçiciliklerinde etkili olduğu ancak flüt dışında çalgı aleti çalamadıkları belirtilmektedir (Öztürk, 2006). Kocabaş ve Selçioğlu (2006), ilköğretimin 4. ve 5. sınıflarında müzik dersinin öğrenciler tarafından oldukça gerekli görüldüğünü; ancak öğrencilerin müzik dersinin yeterince yapılmadığı hatta bazen hiç yapılmadığı yönünde görüş bildirdiklerini göstermektedir. Öğrencilerin müzik dersine ilişkin olumlu tutum sergilemelerine rağmen yine de bu derse özel zaman ayırmak istemedikleri, konuları itibarı ile diğer derslere daha fazla zaman ayırmak istedikleri bilinmektedir (Nacakçı, 2006). Daha da önemlisi, sınıf seviyesi ve yaş ilerledikçe müzik dersi öğrencilerin gözünde ciddiyetini kaybetmekte ve diğer derslere oranla daha az önem verilir hâle gelmektedir (Otacıoğlu, 2007).

Müzik dersine yönelik yapılan araştırmaların genellikle öğretmen görüşüne dayalı yürütüldüğü görülmektedir. Müzik öğretmenlerinin, programın amacına ulaşmadığını işaret eden saptamaları, müzik eğitiminin çeşitli boyutlarda daha derinlemesine incelenmesi gereğini gündeme getirmektedir. Müzik eğitiminde program geliştirebilme ve mevcut programları daha sağlıklı uygulayabilmek için mevcut araştırma bulgularının dikkate alınması gereği kadar, mevcut boşluğu tamamlayacak yeni çalışmalara da gereksinim vardır. Bu amaca yönelik analizler yapılırken belki bireyin ve toplumun gerçeklikleri, çok yönlü bir şekilde ele alınmalı ve müzik eğitiminin genel çerçevesi oluşturulmalıdır (Saraç, 1998). Bu nedenle Müzik Öğretim Programlarının

geliştirilmesi ve uygulanması süreci, öğrenciler ile velilerin görüş ve deneyimlerinden bağımsız olarak da düşünülemez. Bu çalışmada, veli ve öğrenci görüşlerinin, mevcut müzik öğretim programının uygulanışına yönelik olarak ne tür çıkarımlar sunduğunu saptamak amaçlanmıştır. Bu amacı gerçekleştirmek için şu sorulara cevap aranmıştır: (1) Velilerin müzik dersine ilişkin görüşleri nelerdir? (2) Öğrencilerin müzik dersine ilişkin görüşleri nelerdir? (3) Veli ve öğrencilerin görüşleri, müzik öğretim programının uygulanışına yönelik ne tür çıkarımlar sunmaktadır?

2. YÖNTEM

2.1 Araştırma Deseni

Bu araştırma, nitel yönetime dayalı bir durum çalışmasıdır. Durum çalışması, “nasıl” ve “niçin” sorularını temel alarak bir olgu ya da olayı derinlemesine incelemeye olanak veren bir araştırma desenidir. Bir durum içindeki birden fazla alt birime yönelmesinden dolayı araştırma iç içe geçmiş tek durum desenine dayalı yürütülmüştür (Yıldırım & Şimşek, 2008).

2.2. Bağlam ve Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu Batı Anadolu’da az nüfuslu bir ilçe merkezinde bulunan bir İlköğretim Okulunun 6, 7 ve 8. sınıflarından (her sınıf düzeyinden ikişer olmak üzere) altı öğrenci ve bu öğrencilerin velilerinden gönüllü üçü oluşturmaktadır. Altıncı sınıf öğrencilerinden Mehmet*, ders dışı müzik etkinliklerine katılan ancak diğer derslerdeki başarısı düşük olan bir öğrencidir. Öğrencinin anne ve babası üniversite mezunudur. Altıncı sınıf öğrencilerinden Eda ise derslerinde başarılı bir öğrenci olmakla birlikte, ders dışı müzik etkinliklerine katılmayan bir öğrencidir. Okulun Tiyatro kulübünde aktif rol alan Eda’nın babası üniversite, annesi ise lise mezunudur. Yedinci sınıf öğrencilerinden Gülin kendi sınıf düzeyinde okulun en başarılı, sözlü ve yazılı ifade becerisi güçlü ancak okulda düzenlenen müzik etkinliklerine katılmayan bir öğrencisidir. Gülin’in babası lise, annesi ise ilköğretim mezunudur. Yedinci sınıfa devam eden Orhan ise başarılı bir öğrenci olmasına rağmen, kendini ifade edebileceği hiçbir ders dışı etkinliğe katılmamaktadır. Orhan’ın annesi ve babası ilköğretim mezunudur. Sekizinci sınıf öğrencilerinden Serhan müzik konusunda yetenekli bir öğrencidir. Orta düzeyde akademik başarıya sahip olan bu öğrencinin babası lise, annesi de ilköğretim mezunudur. Sekizinci sınıf öğrencisi Vildan’ın ise babası ve annesi ilköğretim mezunudur. Vildan kendisini resim ile ifade etmeyi seven bir öğrencidir.

Araştırmanın yürütüldüğü çevrede üç fabrika bulunup, halkın büyük çoğunluğu çiftçi, geri kalanı esnaf ve memurlardan oluşmaktadır. Ekonomik gelirin düşük olduğu bölgede çiftçilerin bir kısmı yevmiye ile çalışırken, bir kısmı kendi tarlalarını borçlanarak işlemektedir. Katılımcı velilerden Şenol lise mezunu sağlık memuru; Cihan üniversite mezunu imam; Ali ise ilköğretim mezunu esnaftır. Katılımcı veliler ek olarak çiftçilikle de uğraşmaktadırlar. Nitel araştırmalarda katılımcılar genellikle “amaçlı örneklem” yoluyla seçilirler. Amaçlı örneklemde, zengin bilgiye ulaşmanın mümkün olabileceği durumların derinlemesine çalışılmasına olanak verilmektedir (Yıldırım & Şimşek, 2008). Görüldüğü üzere, katılımcılar olabildiğince farklılıkları dâhil edecek şekilde seçilmişlerdir.

---

* Katılımcıların gerçek isimleri gizli tutulmuştur.

2.3. Veri Toplama Aracı

Görüşme yöntemi kullanılarak yapılmış olan bu araştırmada veriler, yarı yapılandırılmış olarak hazırlanan *Odak Grup Görüşmesi Öğrenci Formu* ve *Veli Görüşme Formu* ile toplanmıştır. Form geliştirme sürecinde ilk olarak öğrenci ve veliler için altı açık uçlu sorudan oluşan bir taslak oluşturulmuştur. Soruların açık ve anlaşılır olarak ifade edilmesine, farklı yorumlara neden olmamasına ve yönlendirici olmamasına dikkat edilmiştir. Taslak formların kapsam geçerliğini sınamak için iki uzmanın görüşüne başvurulmuştur. Uzman görüşleri sonucunda; bir soru, katılımcının bilgisini sınama olarak algılanabileceği gerekçesiyle formdan çıkarılmıştır. Öğrenci ve veliler için hazırlanan görüşme formlarının her ikisi de beşer sorudan oluşmaktadır. Görüşmede katılımcılara önce ana soru yöneltilmiş; verilen cevaplar doğrultusunda derinlikli bilgi edinmek amacıyla ek sorulara (probes) geçilmiştir. Formun geçerliğini test etmek amacıyla gönüllülük ilkesine bağlı kalınarak çalışma grubu dışındaki dört öğrenci ve bir veliyle pilot uygulama yapılmıştır; ancak bu uygulamada elde edilen veriler çalışmada kullanılmamıştır.

2.4. Verilerin Toplanması

Veriler, 2010-2011 öğretim yılı bahar döneminde öğrencilerle yürütülen bir odak grup görüşmesi ve velilerle yürütülen bireysel görüşmeler yoluyla toplanmıştır. Veri toplama sürecinde öğrenci ve velilerle güvene dayalı bir iletişim kurulmuş; araştırmaya gönüllülük esasına göre katılmışlardır. Görüşme sürecinde katılımcıların gerçek düşünce ve deneyimlerinden bahsetmeleri için gerekli önlemler alınmıştır. Bu araştırmaya katılıyor olmanın herhangi bir şekilde öğrenci notlarını etkilemeyeceği ve toplanan verilerin herhangi bir kişi veya kuruma verilmeyeceği konularında katılımcılara güvence verilmiştir. Odak grup görüşmesi okul dışında, sessiz ve öğrencilerin kendilerini rahat ifade edebilecekleri ortamda gerçekleşmiş ve yaklaşık 50 dakika sürmüştür. Veli görüşmeleri ise okulda gürültüsüz bir ortamda gerçekleşmiş ve her görüşme yaklaşık yarım saat sürmüştür. Öğrenci ve velilerin izniyle ses kayıt cihazı kullanılmış ve görüşmeler kaydedilmiştir.

2.5. Verilerin Çözümlemesi

Katılımcıların görüşme sırasındaki ifadeleri elektronik ortama aktarılmış; daha sonra “içerik analizi” tekniğiyle çözümlenmiştir. İçerik analizinin amacı verileri tanımlamak, verilerin içindeki saklı gerçekleri ortaya çıkarmaktır (Yıldırım ve Şimşek, 2008). Nitel verilerin analizi, Yıldırım ve Şimşek’in (2008) belirttiği dört aşamada yapılmıştır: (1) verileri kodlama, (2) kodları ve temaları düzenleme, (3) bulguları tanımlama, (4) bulguları yorumlama. İçerik analizinde yapılan işlem, birbirine benzeyen verileri belirli kavramlar ve temalar çerçevesinde bir araya getirmek ve bunları okuyucunun anlayabileceği şekilde yorumlamaktır. Bu çerçevede ilk olarak, velilerin ve öğrencilerin kullandıkları ifadeler kodlanmıştır. Tüm veriler kodlandıktan sonra, ortaya çıkan kavramlar belli başlıklar altında düzenlenmiştir. Elde edilen temalara göre ayrıştırılan veriler, görüşmede kullanılan cümlelerle örneklendirilerek sunulmuştur. Sunulan ifadeler, italik yazıyla yazılmış ve katılımcının ismi parantez içinde verilmiştir. Bu tarz doğrudan alıntılar, çalışmanın güvenilirliğini artırarak katılımcı görüşlerini ve deneyimlerini çarpıcı bir biçimde yansıttılar (Yıldırım ve Şimşek, 2008).

3. BULGULAR ve YORUM

3.1. Velilerin Müzik Dersine İlişkin Görüşleri

Velilerin müzik dersine ilişkin görüşlerini belirten ifadelerinden elde edilen bulgular, iki temel tema altında toplanmıştır. Belirlenen temalar; (1) *faydalar*, (2) *sorunlar* şeklindedir. Bu temalara ilişkin konular Tablo 1’de sunulmuştur. Bu temaların daha iyi anlaşılmasını sağlayabilmek için, katılımcıların ifadelerinden örneklere de yer verilmiştir.

Tablo 1.
Velilerin Görüşlerini Yansıtan Temalar

FAYDALAR

Kişilik gelişimi
Kendini ifade etme aracı
Gündelik yaşamda müziğin yeri
Mesleklerde müziğin yeri

SORUNLAR

Medyada müziğin sunumu
Ekonomi
Eğitim
Dersten beklentiler

Faydalar

İlk tema olan *Faydalar*, genelde müziğin, özelde müzik dersinin (niçin) gerekli görüldüğüne ilişkin ifadeleri içermektedir. Bu tema altında dört farklı alt boyut ortaya çıkmıştır.

Kişilik Gelişimi

Kişilik Gelişimi, bireyin sosyal ve fiziksel çevresi içinde tutarlı olarak gösterdiği kişilik özelliklerinin oluşumunu ifade etmektedir. Bu boyuta kaynaklık eden bir ifade şöyledir: “*Kişiliğini geliştirmesi açısından müzik dersini gerekli buluyorum. Benim çocuğum enstrüman çalarken, herhangi bir sosyal faaliyete girdiğinde fiziki ve ruhsal gelişimi sanki ortak geliyor. Daha mantıklı oluyor...*” (Şenol). Diğer bir katılımcı, “*Oğlum bugün şarkı söylemiş. ‘Herkes alkışladı beni.’ dedi. Hoşuna gitmiş. Çocuğun arkadaşları tarafından beğenilmesi, kendine güvenini artırıyor.*” (Cihan) diyerek müziğin çocuğun gelişimine katkısını ifade etmiştir.

Kendini İfade Etme Aracı

Kendini İfade Etme, iletişim sürecinde kişinin kendi bilgi, düşünce veya hislerini etkili yollarla ortaya koymasını içerir. Bir katılımcı, “*Bazen insanlar birbirine kendini müzikle ifade edebilir. Yani söylemek istediğini müzikle ifade edebilir, anlatır. Duygularını da anlatabilir. Üzüldüğünde, ayrılığı her şeyi anlatabilir. Şarkıyla, türküyle bütün duygularını anlatabilir. Ben anlattım. Kendimi müzikle ifade ettim...*” (Ali) derken diğer bir katılımcı, “*Benim büyük oğlum kendini müzikle, sporla ifade ediyor, ispat ediyor. Yılsonu kapanışlarında türkü okuyor, camide ilahi söylüyor. Toplumda kendini ifade etmesi kendi kimliği açısından yararlıdır. Şimdi rahatlıkla bin*

kişinin önüne çıkıp okuyabilir, kendini ifade edebilir.” (Cihan) diyerek müziğin iletişim sürecindeki önemini dile getirmiştir.

Gündelik Yaşamda Müziğin Yeri

Gündelik Yaşamda Müziğin Yeri boyutu, müziğin gündelik hayattaki dinlenme veya paylaşım gibi işlevlerine ışık tutmaktadır. Müzik dinlemeye yönelik: “*Klasik müziği severim. İlahiyi severim ama tırmalayıcı olmamak şartıyla. Bazen çok güzel makamlar var insanı rahatlatıyor. Türk Halk müziğini çok seviyorum. Belki yetişme ortamım, ilgi alanımdan kaynaklanıyor... Ben çok dinlerdim. Maksat dinlemektir ama Türk Halk müziği insanı rahatlatıyor. Sadece dinlemek için dinlenmiyor.*” (Şenol) derken diğeri; “*İlahi söylediğim için ilahi dinliyorum. Kendimiz sürekli ilahi okuyoruz. Nasıl söylendiğine bakıyorum. Müzik de dinliyorum tabi. Zara'yı çok severim mesela güzel söylüyor.*” (Cihan) şeklinde ifade etmektedir. Müziğin, aile içinde de bir paylaşım aracı olduğu ifade edilmektedir. Bunu bir katılımcı, “*Kızımın dinlediği müziklerin hiçbirini bilmiyorum. O müzik çok ilgimi çekmiyor. Ama kızım dinliyor diye onunla yolculuk yaparken onun sevdiği müzikleri dinliyoruz.*” (Şenol) şeklinde, diğeri ise, “*Birlikte vakit geçirdiğimizde genelde ilahi türünü dinliyoruz ailemizden kaynaklanıyor. İster istemez bizleri daha iyi ifade ettiğini düşünüyorum.*” (Cihan) diyerek ifade etmiştir.

Mesleklerde Müziğin Yeri

Mesleklerde Müziğin Yeri, kısaca müziğin velilerin kendi meslekleriyle ilişkisini ifade etmektedir. Bir katılımcı, “*Sağlıkta müzikle akıl hastaları tedavi oluyor. Müzik tıbbın içine girdiyse demek ki önemli bir şeydir.*” (Şenol) derken diğeri, “*İnsan müzik kulağını kavradığında mesleğini daha iyi yapıyor. Mesela öğle ezanı uşşak makamı, ikindide rast, akşamda seda, yatsıda hicaz, nihavent olabiliyor. Müziği bilmeyen bir insan bunu nasıl yapabilir? Bunlar hep müziğin içinde olan şeyler.*” (Cihan) diyerek müziğin mesleklerle ilişkisini ortaya koymuşlardır.

Veli ifadeleri, müzikle olan irtibatın (ve özelde müzik eğitiminin) kişilik gelişimi ve kendini ifade becerisi üzerindeki olumlu katkısının tanındığını, müziğin bir paylaşım aracı olarak görüldüğünü ve farklı meslekler için de gerekli bir unsur olarak algılandığını işaret etmektedir. Müzik öğretim programının amacıyla tutarlı bir tablo ortaya koyan bu düşünceler, programın uygulama sürecine bir destek olarak algılanmalı; diğer taraftan, müzik eğitiminin önündeki sorunların kaynağı daha dikkatli bir şekilde incelenmelidir.

Sorunlar

İkinci tema olan *Sorunlar*, müziğe ve müzik dersine yönelik olumsuz görüşlerin sebeplerini açıklayan ifadeleri içermektedir. Bu tema altında dört farklı boyut ortaya çıkmıştır. Bunlardan ilki *Medyada Müziğin Sunumu* olarak ifade edilmiştir.

Medyada Müziğin Sunumu

Sorunlar temasının ilk boyutu olan *Medyada Müziğin Sunumu*, popüler temsillere karşı duyarlılığı ve öze dönük bir nitelik arayışını ifade etmektedir. Bunu yansıtan bir katılımcı, “*Televizyondaki müziğin geneli aslında et pazarı. Müziğini satan çok az. Benim dönemimde Emel Sayın'ın dinlenmesi için onun televizyona çıkmasına gerek yoktu....Meslek olarak oğlunun Karacaoğlan gibi olmasını kim istemez. İsterim tabi. Ama oğlumun televizyonda yer alan sıradan bir şarkıcı gibi olması hoşuma gitmez.*”

Sümer Ezgü gibi kendi müziğimizi yapması daha çok hoşuma gider.” (Şenol) demiştir. Aynı katılımcı, “Kızım teneke müzik dinler. ‘Teneke müzik’ adını ben koymadım. İş yerinde çalışan arkadaşlarımla kızımın arası iyidir. Kendi aralarında müzik hakkında konuşmuşlar. Kızım Sagopa Kajmer’i çok sever. Geçen gün arkadaşım senin kız teneke müzik dinliyor. ‘Tenekeci’ olacak dedi.” (Şenol) şeklinde deneyimini bildirmiştir. Veriler katılımcıların ticari medya temsillerine karşı duyarlı olduklarını gösteriyor. Başka bir katılımcı bunu, “Televizyondaki müzik kanallarını çok seyretmiyoruz, seyrettiğimiz şeyler bellidir. Çok sevdiğim parçalar vardı, mesela Kütahya’nun Pınarları. Türk Sanat Müziğini de severim.” (Cihan) diyerek dile getirmiştir.

Ekonomi

Ekonomi boyutu velilerin ekonomik düzeyinin müzik dersine yönelik görüşlerine farklı boyutlardan etkisini ifade etmektedir. Bu alt boyutu oluşturan ifadeler şunlardır: “Ben bağlamamı 150 liraya aldım. 150 lira çok para. Bir de burada geçim çok zor olduğu için herkes bu imkânı sağlayamayabilir. Burada üç ay boyunca, aralık, ocak, şubat ayı boyunca, herkes oturuyor. İnsanlar hiçbir şey yapmıyor. İnsanlar çift sürececek, arpa buğday ekecek... Eğer elinde birikimi varsa parayla gübre alıyor, motoruna mazot alıyor. Birikimi yoksa 500-1000 lira esnaftan başkalarından borç alıyor. Buradaki ailelerin çoğu çocuğunun yeteneğini düşünemez...” (Ali).

Eğitim Düzeyi

Üçüncü boyut olan Eğitim Düzeyi, velilerin eğitim düzeyinin müzik dersine yönelik görüşlerine etkisini ifade etmektedir. Bu alt temayı oluşturan ifadelerden biri şöyledir: “Öğrenci velilerinin yüzde altmışı çiftçi, geri kalanı da esnaf ve memurdur. Ama memur olanlar arasında pedagoji eğitimi alan kaç kişi vardır? Çocuğun psikolojik gelişimini veliler bilmiyorsa zor olur. Ben de sağlık meslek lisesi mezunuyum. Psikoloji ve çocuk psikolojisini iyi bilirim. Bir çocuğun kişilik gelişiminde, birey olması yolunda tek yönlülük hiçbir zaman doğru değildir, mutlaka ilgileneceği bir şey vardır. İnsanlar tek yönlü olamaz. İnsanların müziğe, resme yeteneği yoksa koleksiyon yapabilir.” (Şenol)

Dersten Beklentiler

Alt boyutlardan dördüncüsü olan Dersten Beklentiler velilerin müzik dersinden beklentilerini göstermektedir. Bir katılımcı, “Müzik dersi ile ilgili çocuk yeteri kadar ilgili bilgi almıyor. Haftada bir saat müzik dersi görüyor. Ne öğrenebilir?” (Ali) derken diğeri “İnsanlar çocuklarında daha farklı şeyler görmek istiyor. Bu müziği sadece hobi olarak yapsın. Bir geçim kaynağı olarak değil de; saz çalsın, flüt çalsın, hobi olarak yapsın istiyorum.” (Cihan) şeklinde müzik dersinden beklentilerini ifade etmişlerdir.

Velilerin ticari medya temsillerine karşı duyarlılığı, medya okuryazarlık boyutuyla zenginleştirilmiş bir müzik eğitimi ihtiyacına işaret etmektedir. Bu ihtiyacın karşılanması kuşkusuz mevcut ders süresinde olanaklı görülmemekte; dolayısıyla veliler, öğrencilerde daha derin izler bırakan (ve belki bir çalgı aletinin öğrenildiği) bir müzik eğitimi hayal etmektedirler. Buna rağmen, müziğin bir meslek alanı olarak görülmeşi, yetenekli öğrencilerin yönlendirilmesinde önemli sorunlar doğurabilir.

3.2. Öğrencilerin Müzik Dersine İlişkin Görüşleri

Öğrencilerin müzik dersine ilişkin görüşlerini belirten ifadelerinden elde edilen bulgular; *faydalar*, *beklentiler* ve *sorunlar* olmak üzere üç ana temadan oluşmaktadır. Bu üç ana temanın her birine ilişkin konular Tablo 2’de sunulmuştur.

Tablo 2.

Öğrencilerin Görüşlerini Yansıtan Temalar

FAYDALAR

Dinlence aracı (Gündelik hayat ve okul hayatında)

Sosyal gelişim

BEKLENTİLER

İçerik

Eğitim durumları

Ders saati

Müzik sınıfı

SORUNLAR

Veli tutumu (Akademik başarı ve meslek seçimi noktasında)

Öğrenci katılımı (İlgi ve zaman boyutlarında)

Öğretmen tutumu

Faydalar

Birinci tema olan *Faydalar*, müzik dersinin gerekli olmasına ilişkin ifadeleri içermektedir. Bu tema altında iki farklı alt boyut ortaya çıkmıştır.

Dinlence Aracı

Dinlence Aracı, bireylerin yorgunluk, üzüntü veya kaygı gibi olumsuz duygularla baş etmede müziği kullanmalarını ifade etmektedir. Bu alt boyut, gündelik yaşam ve okul yaşamı olmak üzere iki farklı konuyu içinde barındırmaktadır. Gündelik yaşamda müzik, yalnızlık veya üzüntü gibi durumlarla baş etmek için bir araç olarak kullanılmaktadır. Bir katılımcı, “*Müzik insanı rahatlatıyor. Canım çok sıkkın olduğu zaman, müzik açıyorum ve rahatlıyorum.*” (Eda) derken diğeri, “*Canım sıkkın olduğunda, üzülüşümde, mutlu olduğumda ya da bir şeyleri unutmak istediğimde müziğe sığınırım.*” (Gülin) demektedir. Başka biri ise “*Bir şeye kızdığımda, sinirlendiğimde sakinleşmek için gitar çalıyorum. Kendimi yatıştırıyorum.*” (Serhan) diyerek müziğin bu işlevini dile getirmiştir. Diğer taraftan müzik, okul yaşamı içinde diğer derslerin verdiği yorgunluğu atan bir araç olarak görülmektedir. Bir katılımcı, “*Diğer derslerde genelde aşırı derecede sıkılıyor. Biraz da bu sıkınlığımızı üzerimizden atmak için Müzik dersi, Teknoloji Tasarım dersi, Görsel Sanatlar dersi insanın kafasını dinlendirmesi, rahatlatması, o stresi üzerimizden atması için bence daha iyi.*” (Gülin) derken diğeri, “*Derslere başlamadan önce biraz flüt çaldığımda dersleri daha iyi anlıyorum. Müzik, diğer dersleri öğrenmemde de katkı sağlıyor.*” (Orhan) diyerek müzik dersinin bu işlevini ortaya koymuştur.

Sosyal Gelişim

İkinci alt boyut olan *Sosyal Gelişim*, öğrencinin çevresindeki bireylerle sosyal ilişkiler kurması sonucu; içinde bulunduğu toplumla kaynaşmak için gerekli özgüven ve davranışları kazanması süreci olarak ifade edilebilir. Bunu yansıtan veriler, “*Müzik*

sayesinde ilgi görüyorum.” (Serhan) veya *“Çok ilgi görüyorum... Arkadaşlarım bana ilgi gösterince kendimi daha büyük, daha önemli hissediyorum.”* (Mehmet) şeklindedir.

Öğrenciler için müzik, zamanı daha nitelikli geçirmek için bir dinlenme aracı; müzik dersi de öğretim süreci içinde benzer amaçlara hizmet eden bir çeşnidir. Veli düşüncelerinde olduğu gibi, müzik eğitimi kişisel gelişimin bir aracı olarak algılanmaktadır.

Beklentiler

İkinci tema olan *Beklentiler*, öğrencilerin müzik dersine ilişkin sorunların giderilmesine yönelik umutlarını göstermekte olup, dört ayrı kategoride ortaya çıkmıştır. Bunlardan ilki ders içeriği boyutudur.

İçerik

İçerik boyutu, öğrencilerin ders içeriğinin daha zengin olmasına yönelik beklentilerini ifade etmektedir. Bir katılımcı, *“Günlük hayatta çok kullanılmayan müzik aletlerinin sınıfa getirilmesini, tanıtılmasını istiyorum.”* (Eda) derken diğeri, *“Bilmediğimiz müzik aletleri var. Onlardan da hem öğrenme amaçlı hem de sesini dinleme, nasıl olduğunu anlamak amaçlı olarak sınıfa getirilmesi ile bence dersler daha zevkli olabilir.”* (Gülin) demiştir. Başka bir katılımcı, da, *“Müzik öğrenciler için çok kolay geliyor. Ayrıntılı şeyler işlemiyoruz.”* (Vildan) demek suretiyle daha zengin bir içerikle karşılaşmak istediğini dile getirmiştir.

Eğitim Durumları

Eğitim Durumları alt boyutu, ders sırasında uygulanan etkinliklerin öğrenciler tarafından yetersiz görüldüğünü, mevcut etkinliklerin beklentileri karşılamadığını ortaya koymaktadır. Bu alt boyutu oluşturan ifadelerden bazıları şöyledir: *“Bazen şarkıları sürekli flütle çaldığımız ve söylediğimiz için müzik dersi biraz sınırlı kalıyor. Dersin biraz daha çeşitlendirilmesini isterim.”* (Gülin). *“Derste sadece flüt çalıyoruz, şarkı söylüyoruz, daha farklı şeyler yapmak istiyorum.”* (Mehmet).

Ders Saati

Ders Saati alt boyutu, öğrencilerin haftalık ders süresinin yetersiz oluşuna ve artırılması gerektiğine ilişkin görüşlerini içermektedir. Bu alt boyutu oluşturan katılımcı ifadeleri şu şekildedir: *“Dersler kısıtlı. Zaman çok az. Haftada bir saat Müzik dersi oluyor. Haftada bir saat olduğu için zaman yetmiyor.”* (Serhan). *“Müzik ders saatinin az olduğunu düşünüyorum. Ders saatlerinin artırılması gerekir.”* (Mehmet).

Müzik Sınıfı

Müzik Sınıfı alt boyutu öğrencilerin Müzik sınıfının olmasına yönelik beklentilerini yansıtmaktadır. Bir katılımcı, *“Bizim müzik derslerinin işlenmesi için ayrı bir sınıfımız yok. Her ders ayrı bir sınıfta işleniyor. Bir müzik sınıfımız olsa o müzik sınıfında çalgıların resimleri-fotoğrafları olsa en azından görsek öğrenecek, daha çok ilgi duysak, çalgıların nasıl çalındığını merak etsek daha güzel olurdu.”* (Vildan) derken diğeri, *“Bütün derslerin ayrı sınıfı var, Müzik dersinin de ayrı sınıfı olsa iyi olacak.”* (Mehmet) diyerek beklentisini dile getirmiştir.

Öğrenci ifadelerinin gösterdiği beklentiler, programın özellikle içerik ve uygulama boyutları arasında bir boşluk olduğunu düşündürmekte; bu boyutlarda bir değişim ihtiyacını da ortaya koymaktadır. Bu değişimde okul yönetimleri anahtar bir konumda olmakla birlikte, Toraman'ın (2013) ortaya koyduğu bulgular, müzik dersliği oluşturma konusunda okul yönetimlerinin gönülsüz durduğunu göstermektedir. Okul yönetimleri bu konuda gerekli adımları atarlarsa, dile getirilen sorunların çözümü kolaylaşacak; program ile uygulama arasındaki boşluğun kapatılması ve sorunların bertaraf edilmesi kolaylaşacaktır.

Sorunlar

Üçüncü tema olan *Sorunlar*, müzik dersine yönelik olumsuz tutumu işaret eden veya açıklayan ifadeleri içermektedir. Bu tema altında üç farklı alt boyut ortaya çıkmıştır.

Veli Tutumu

Veli Tutumu alt boyutu velilerin iki ayrı konudaki tutumlarını ortaya koymaktadır. Bunlardan ilki, akademik başarıya yönelik tutumdur. Bir öğrenci bunu “*Müziğin gereksiz olduğu düşünülüyor. Karnemizde müziğin dört düşmesi ile matematiğin dört düşmesi arasında fark oluyor. Ailem de öyle düşünüyor.*” (Gülin) diyerek; diğeri ise “*Ailem karnemde müzik dersinin düşük olduğunu görünce hiç kızmıyorlar bana ama matematiğin düşük olduğunu görünce bana kızıyorlar. Bizim müzikle ilgili bir sınavımız olduğunda ben ona çalışırken annem: ‘Müzik sınavını boş ver, biraz daha test çöz.’ diyor. Müziğin gelecekte bana faydası olmaz diye düşünüyorlar. Diğer derslerin daha çok faydası olacağını düşünüyorlar. Müziğin bana olan katkısını düşünmüyorlar.*” (Orhan) diyerek dile getirmişlerdir. Başka bir katılımcı da benzer şekilde, “*Matematik dersi iyi olan öğrencinin çalışkan olduğu düşünülüyor. Başarıda müziğin öyle bir etkisinin olmadığını düşünüyorlar.*” (Vildan) diyerek olumsuz veli tutumu ortaya koymuştur. İkincisi ise velilerin meslek seçimi ile ilgili tutumlarıdır. Bir öğrenci, “*Ailem meslek seçiminde mimar olmak için matematiğin iyi olmasının gerektiğini söylüyor ama müziğin o kadar etkili olduğunu düşünmüyorlar.*” (Gülin) derken diğeri, “*Benim ailem müziği ilerletip geliştirmemi istiyor. Hem müzik hem de başka şeylerle ilgilenmemi istiyorlar. Bir mesleğimin yanında hobi olarak müziği devam ettirmemi istiyorlar. Müziğe ilgim olduğu için böyle düşünüyorlar. Müziği meslek olarak seçmemi istemiyorlar. Sadece müzikle ilgilenerek ileride yapamayacağımı düşünüyorlar. O yüzden ayrı bir meslekle birlikte müzikle ilgilenmemi istiyorlar.*” (Orhan) diyerek ailenin tutumunu dile getirmiştir.

Öğrenci Katılımı

Öğrenci Katılımı, öğrencilerin Müzik dersine yönelik ilgileri ve öğrencilerin Müzik dersine ayırdıkları zaman olmak üzere iki boyutludur. *İlgi* boyutuna ilişkin bir katılımcı, “*Arkadaşlarım Müzik dersine duyarlı değil. Çoğunlukla ana derslerle ilgileniyorlar. Müzik, müzik dersinde kalıyor. Bazı arkadaşlarım müzik dersine hiç katılmıyorlar. Flüt çalmıyor, şarkı söylemiyorlar. Notları çok düşük geliyor.*” (Eda) derken başka bir katılımcı, “*Diğer sınıflardaki gibi diğer derslere daha çok önem veriliyor. Müzik dersi hep geri planda kalıyor.*” (Gülin) demiştir. Başka bir öğrenci, “*Aslında arkadaşlarım müziğe pek ilgi göstermiyor. İlgi gösterenler var ama diğer mesleklerin hayatımızda daha önemli yeri olduğunu düşünüyorlar. Bizim sınıftaki arkadaşlarım sesim güzel değil diye müzikle ilgilenmiyor. Sadece müziği müzik dersinde bırakıyorlar. Yapamayacaklarını düşünüyorlar. Öğretmen şarkılardan sınav yapıyor. Ama bazı*

arkadaşlarım öğretmene, 'Ben yapamam.' diyor. Hiç denemeden vazgeçiyorlar. On puan alıyorlar. Müzik dersine hiç ilgi göstermiyorlar." (Mehmet) derken diğer öğrenci de *"Bizim sınıf müzik dersini 'gevenlik' dersi olarak görüyorlar. Yani boş dersmiş gibi, sohbet etme dersi gibi görüyorlar."* (Orhan) diyerek sorunu özetlemiştir. Öğrenci katılımına ilişkin diğer bir boyut zamandır. Buna ilişkin bir katılımcının ifadesi şöyledir: *"Benim müzikle ilgilenecek pek vaktim yok. Zamanımı test çözerek, kitap okuyarak, ödev yaparak geçiriyorum. Diğer işler daha ön plana çıkıyor o yüzden müzik biraz geri planda kalıyor."* (Orhan)

Öğretmen Tutumu

Öğretmen Tutumu, öğrenci veya velilerin müzik dersine yönelik olumsuz tutumlarının müzik öğretmeni üzerindeki etkisini çarpıcı bir şekilde ortaya koymaktadır. Bunu yansıtan örnek bir veri şöyledir: *"Bugün öğleden sonra bizim müzik dersimiz vardı. Son dersti... Herkes flüt çalmaya başladı. Biz öğretmene, 'Keşke müzik dersi iki ders olsa.' dedik. Öğretmenimiz, 'Hayır, bir ders olsun yeter, hatta yarım saat bile olsa yeter.' dedi. Öğretmen de sıkılmış artık. Derse ilgi gösterilmemesinden dolayı boş ders gibi görülüyor. Bu durum öğretmenin de isteğini azaltıyor."* (Vildan)

Bulgular veli, öğrenci ve öğretmen noktasında derse karşı olumsuz bir tutumun varlığını ve bu tutumun arkasında müzik dersinin önemine ilişkin bir algının yattığını göstermektedir. Kuşkusuz bu algıyı besleyen durumlar çeşitli olmakla birlikte, bunlar içinde "ders saati" çok anahtar bir konumda yer almaktadır. Böylesi kısa bir zaman diliminde, görünür nitelikli çıktılar oluşturmanın zor olduğu söylenebilir.

4.TARTIŞMA VE SONUÇ

Veli ve öğrenci görüşlerinin, mevcut müzik öğretim programının uygulanışına yönelik ne tür çıkarımlar sunduğunu saptamak amacıyla yürütülen bu çalışmada; *fayda, beklenti ve sorun* boyutlarında önemli bilgiler sunan bulgular elde edilmiştir. Bulguların dikkat çektiği başlıca noktalar, önceki çalışmalarla ilişkilendirilerek aşağıda tartışılmıştır.

Katılımcı velilerin başta *fayda* temasında olmak üzere ifade ettikleri görüşleri; genel anlamda müziğin önemini kabul ettiklerini, müziğe ilgi duyduklarını, müziği önemsediklerini, müziğin çocukların sosyal ve duygusal gelişimindeki önemini tanıdıklarını ve müziğin değişik meslekler açısından gerekliliğini kabul ettiklerini ortaya koymaktadır. Öğretim programlarının yapılandırmacı öğrenme yaklaşımını temele alarak düzenlendiği (TTKB, 2007) ve yapılandırmacı öğrenme yaklaşımında sorumluluğunu yerine getiren bireylerin girişimci olma, kendini ifade etme, iletişim kurma, eleştirel gözle bakma gibi özellikler geliştirmesinin öncelik kazandığı (Marlowe ve Page, 1998; Akt. Şaşan, 2002) dikkate alındığında; veli görüşlerinden elde edilen bulguların bu amaçlarla uyumlu bir tablo çizdiği görülmektedir. Veli görüşleri sonuçlarına göre müziğin; çocuğun kendini ifade edebileceği, kişilik gelişimine yardımcı olabileceği bir araç olarak görüldüğü ve müziğin çocukların sosyal gelişimlerinde önemli bir rolü olduğunu belirttikleri göze çarpmaktadır. Benzer düşünceler öğrenci görüşlerinde de yer almaktadır. Bu durum, müzik yolu ile öğrencilerin kazandığı düşünülen beceriler ile Yapılandırmacı Yaklaşımında öğrencilerin kazanması beklenen özellikler arasında bir paralellik göstermektedir. Ayrıca katılımcı görüşleri genel anlamda mevcut İlköğretim Müzik Dersi Öğretim Programı'nın (MEB,

2006) temel amaçlarıyla da uyumlu bir tablo çizmektedir. Zira Müzik Dersi Öğretim Programı'nda yer alan “*duygu, düşünce ve deneyimlerini müzik yoluyla ifade etme*”, “*kişilik ve özgüven gelişimlerine katkı sağlamak*”, “*müzik yoluyla bireysel ve toplumsal ilişkilerini geliştirmek*”, “*sorumluluk duygularını geliştirmek*”, “*şarkı dinleme, söyleme ve çalma*” gibi amaçlar, velilerin müzik hakkındaki genel görüş ve deneyimiyle tam anlamıyla örtüşmektedir.

Bulgular müzik öğretim programının uygulanışına ilişkin sorunlara ve bu sorunların çok boyutluluğuna dikkatleri çekmektedir. Bulgular önceki çalışmaların (Kocabaş ve Selçioğlu, 2006; Nacakçı, 2006; Otacıoğlu, 2007; Göğüş, 2008; Gençel-Ataman ve Okay, 2009; Toraman, 2013) işaret ettiği sorunların sosyal ve ekonomik boyutlarına dikkatleri çektiği kadar; medya, veli, öğrenci, öğretmen, derslik, ders saati gibi faktörlerle ilişkisini de ortaya koymaktadır. Velilerin, öğrencilerin Müzik dersindeki başarılarını diğer derslere oranla daha geri planda tutmaları ve bazı velilerin meslek seçiminde müzikle ilgili alanları önemsiz görmelerine benzeyen tutumlarının, programı uygulamada bir ciddiyet sorunu doğurduğu söylenebilir. Benzer tutumların bazı öğrenci ve öğretmenlerin tutumlarına da yansıdığına dair bulgular yer almaktadır. Öğrencilerin Müzik dersine gereken önemin verilmediği, müzik dersinin diğer derslere göre geri planda tutulduğu konusundaki görüşleri Nacakçı'nın (2006) öğrencilerin müzik dersine ilişkin olumlu tutum sergilemelerine rağmen yine de bu derse özel zaman ayırmak istemedikleri, konuları itibari ile diğer derslere daha çok zaman ayırmak istedikleri bulgusu ile örtüşmektedir. Gençel ve diğerlerinin (2009) araştırmasında müzik öğretmenlerinin görüşlerine göre müzik öğretim programının işlerliğini olumsuz olarak etkileyen en önemli faktörlerin sınıf ortamlarının, müzik ders saatlerinin ve müzik dersi ile ilgili araç-gereç eksikliklerinin olduğu yönündeki bulguları, bu çalışmanın bulgularında da tekrarlamaktadır. Öğrencilerin müzik ders saatinin yetersiz olduğunu, müzik sınıfının bulunmadığını ve müzik dersinin sohbet dersi olarak görüldüğünü vurgulamaları, reform çalışmalarında dikkate alınması gereken konulara ışık tutmaktadır.

Tüm bunlarla birlikte dikkatler katılımcıların dünyasındaki çelişkiye ve bölünmüşlüğe yönelmektedir. Bir taraftan, veli ve öğrenciler tarafından müzik dersinin önemi kabul edilirken; diğer taraftan, bazı söylem ve eylemlerde müzik dersine daha geri bir konum atfedilmektedir. Nacakçı'nın (2006) yaptığı çalışmada da açıkça görülen bu çelişkili durumun temelinde yatan veya bu çelişkiyi besleyen bir dizi başka sorunlara da bulgular dikkatleri çekmektedir. Örneğin, görsel medyada yer alan bazı popüler müzik yapıtlarının veli görüşleri üzerindeki olumsuz etkilerinden dolayı, velilerin çocukları için müzik alanını olası bir meslek olarak görmekte zorluk çektikleri düşünülebilir. Görsel medya yapıtlarının yüksek içerikli cinsellikle birleştirildiği, birçok araştırmacı ve medya eleştirmeni tarafından dile getirilirken (Gunter, 2002; Elden & Bakır, 2010; Şahin, 2011), katılımcı veliler de müzik dersine karşı ihtiyatlı bir tavır sergilemektedirler. Ancak popüler müzik temsilleri müzik dersini daha güncel bir boyuta taşımada, öğrencileri daha nitelikli yapıtlarla tanıştırmada ve dersin amaçlarına ulaşmasını sağlamada kullanılabilir (ve sorgulanabilir) önemli materyaller olabilir. Diğer taraftan öğrenci görüşleri de ders saatinin yetersiz ve diğer bazı dersler karşısında çok az olması, müzik dersliğinin olmayışı, ders içeriğinin flüt çalma ve şarkı söyleme ile sınırlı tutulması gibi sorunlara dikkatleri çekmektedir. Ayrıca, Seviye Belirleme Sınavında müzik kültürüne yönelik birkaç sorunun yer almaması da, yukarıda

bahsedilen çelişkiyi besleyici bir unsurdur. Bu sorunlar giderilirse, Müzik dersinin diğer dersler arasındaki konumu ve dolayısıyla derse yönelik tutumlar olumlu yöne doğru değişebilir. Bu değişim, sürecin ortaya koyduğu veya koyacağı çıktılara da bağlıdır. Bu sağlam çıktılar yoluyla mevcut algılar dönüştürülebilir.

KAYNAKLAR

- Açıkgöz, K. Ü. (2008). *Aktif öğrenme*. (10. Basım). Biliş Yayınları. İstanbul.
- Bariş-Akgül, D. (2008). Sosyal beceri gelişiminde çocuk ve müzik. *Milli Eğitim Dergisi*, 177, 28-35.
- Bilen, S., Özevin, B., & Canakay-Uçal, E. (2009). *Orff destekli etkinliklerle müzik eğitimi*. (1. Basım). Ankara: Müzik Eğitimi Yayınları.
- Bümen, N. (2005). Çoklu zekâ kuramı ve eğitimi. Ö. Demirel (Ed.), *Eğitimde Yeni Yönelimler* (ss. 1-37). Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Cooper, P. A. (1993). Paradigm shifts in designed instruction: From behaviorism to cognitivism to constructivism. *Educational Technology*, 33(5), 12-19.
- Elden, M. & Bakır, U. (2010). *Reklam çekicilikleri: Cinsellik, mizah, korku*. İletişim Yayıncılık.
- Gardner, H. (1993). *Multiple intelligences: The theory in practice*. New York, NY: Basic Books.
- Gardner, H. (2004). *Zihin çerçeveleri: Çoklu zekâ kuramı*. (Çev. Aslı Kılıç). İstanbul: Alfa Yayınları.
- Gençel-Ataman, Ö. & Okay, H. (2009). İlköğretim müzik öğretmenlerinin yapılandırmacı yaklaşıma dayalı ilköğretim müzik dersi öğretim programına yönelik görüşleri (Balıkesir ili örneği). 8. *Ulusal Müzik Eğitimi Sempozyumu*, Balıkesir.
- Göğüş, G. (2008). İlköğretim I. kademe müzik eğitiminde öğretmenin etkinliği. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 21(2), 369-382.
- Gunter, B. (2002). *Media sex: What are the issues?* Mahwah, NJ: Lawrence Earlbaum Associates, Publishers.
- Gün, E. (2009). *İlköğretim okulu müdürlerinin müzik dersine ilişkin yaklaşımlarının müzik öğretmenlerinin görüşleri doğrultusunda değerlendirilmesi: Burdur ve Isparta illeri örneği*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Isparta.
- Kocabaş, A. & Selçioğlu, E. (2006). İlköğretim okulları 4. ve 5. sınıflarında müzik dersinin gerçekleşme düzeyi ve öğrencilerin beklentilerine ilişkin görüşleri. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 19, 56-66.
- Kulah, İ. K. (2007). *İlköğretim ikinci kademe müzik dersi yaklaşımlarının analizi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum.
- Milli Eğitim Bakanlığı (MEB). (2006). *İlköğretim müzik dersi öğretim programı (1-8. Sınıflar)*. Ankara.
- Nacakçı, Z. (2006). İlköğretim öğrencilerinin müzik dersine ilişkin tutumları. *Ulusal Müzik Eğitimi Sempozyumu Bildirisi* (ss. 220-230). Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Denizli.
- Otacıoğlu, S. (2007). İlköğretim 5., 6. ve 7. sınıf öğrencilerinin müzik dersine ilişkin tutumlarının incelenmesi. *Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Dergisi*, 21, 134-139.

- Öztürk, E. (2006). *İlköğretim okullarındaki ikinci kademe müzik eğitimi ve sorunları*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Müzik Anabilim Dalı, Afyon.
- Saraç, G. A. (1998). Müzik eğitiminde program geliştirme süreci. *Anadolu Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü Dergisi*, 4, 155-160.
- Şahin, A. (2011). *Eleştirel medya okuryazarlığı*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Şaşan, H. H. (2002). Yapılandırmacı öğrenme. *Yaşadıkça Eğitim Dergisi*, 74-75, 49-52.
- Talim Terbiye Kurulu Başkanlığı (TTKB), (2007). İlköğretim müzik (1-8. Sınıflar) dersi öğretim programı. Ankara: Devlet Kitapları Müdürlüğü.
- Tenkoğlu, T. (2005). *Farklı müzik algılarına sahip sınıf öğretmenlerinin öğrencilerinin müzik tutumlarının karşılaştırılması*. Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Toraman, M. (2013). *Müzik öğretmenlerinin ilköğretim programında yer alan müzik dersine yönelik görüşleri üzerinde nitel bir araştırma*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Pamukkale Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Denizli.
- Uçan, A. (1994). *Müzik eğitimi temel kavramlar, ilkeler, yaklaşımlar*. Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları.
- Uçan, A. (1996). *İnsan ve müzik insan ve sanat eğitimi*. Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları.
- Umuzdaş, S. & Levent, A. (2012). Müzik öğretmenlerinin ilköğretim müzik dersi işleyişine yönelik görüşleri. *YTÜ Eğitim Fakültesi Dergisi*, 9(1), 56-73.
- Yazıcı, T. (2009). *İlköğretim Müzik Dersinin Uygulanmasında Karşılaşılan Sorunların, Öğretmen Görüşleri Açısından Değerlendirilmesi (Trabzon İli Örneği)*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Karadeniz Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Trabzon.
- Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2008). *Nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

EXTENDED ABSTRACT

Introduction

Music takes place in each individual's life from the very beginning. In other words, a life without music seems to be difficult or close to impossible. As a person grows, need for music never ends and music eventually becomes a part of life at home, at street, or at school. As an educational instrument, music also plays a crucial role for an individual's cognitive and emotional development. Correspondingly, multiple intelligences theory points out that a person's repertoire of intelligence is far beyond some verbal and mathematical skills. Despite those acknowledged, one can easily say that the crucial place of music and music education is not adequately acknowledged by educational policymakers, administrators, and practitioners. There are myriads of studies demonstrating some evidences that music education at schools is not effective. Studies also demonstrate that practitioners face several issues in the field as they implement the music curriculum, though they often feel positive about the quality of the curriculum. Issues negatively influencing the implementation of the music curriculum are classrooms that are not specifically designed for music education, insufficient time

allocated for music lessons, and deficiencies of instruments or materials in teaching of music. Additionally, music educators at schools feel that school administrators' negative attitude towards music lesson influence students and their parents in a negative way. Hence students want to allocate most of their available time to their studies in other fields (e.g., math, science, social studies) rather than to music, although they feel that the study of music is important. Implementation of music curriculum has long been one of the problematic areas in schools. Most of the studies carried out in the field focused on the views of teachers while ignoring the views as well as experiences of students and parents. This qualitative case study was conducted to get inferences from the views of parents and students toward the implementation of Music Curriculum at primary schools.

Method

The study was based upon the qualitative case research methodology viewing issues connected to social, political, historical, and personal contexts. A case study is often described as a holistic inquiry to examine an existing phenomenon within its natural setting by using one or usually more methods. In the end, a case research usually yields the description of the case or case-based themes. In the context of this research, the boundaries are music curriculum and primary education in a small town located on the west of Turkey. A primary school was taken as a case and, in this school, 6th, 7th, and 8th graders and their parents participated in the study (single case with embedded units). Six students (two from each grade level) and three volunteering parent of those students participated in the study. In order to gather data, interview forms separately for students and parents were prepared by the researchers. Each form, including five open-ended questions, were tested on a pilot group before its actual use. Then the data were gathered by individual interviews with parents and focus group interviews with students. All the interviews, conducted at a convenient time of the participants, were recorded upon their consent. The audio-recorded data were transcribed and then analyzed by using the technique of content analysis. This process is carried out by an inductive approach, which involves coding followed by the segregation of the data codes into data clumps for further analysis and description. The analyzed data were then presented in two main conceptual themes for the views by parents and three conceptual themes for the views by students. Each theme was illustrated by the quotations from the related data.

Findings

Data from parent interviews revealed the themes of *benefits* and *issues*. The theme of *benefits* included development of one's personality, of one's expressing the self, the daily use of music, and need for musical background in a career. The theme of *issues* included representation of music in popular media, budget of families as handicaps, low educational background of parents, and low expectation of parents from music lesson. Findings from parents overall demonstrate that the role of music in a person's life and development is recognized while some handicaps for an effective musical education are also stated. Among those are, for instance, popular media representations that parents do not want their child to be associated with or financial issues preventing parents to buy required instruments. It is also interesting to note that parents do not view the field of music as a career for their kids, although they want them to develop interest in and engagement with music. Similar to the parent views, student interviews disclosed the

themes of *benefits*, *issues* and *expectations*. Like parents, students also state the *benefits* of music and musical education. Those benefits include relaxation when they are stressed and social development of the self. The theme of *expectations* include their hopes to see a richer content in music curriculum, richer educational activities in the implementation of the program, enough time allocated for the music lesson, and appropriate classrooms specially designed for musical education. The theme of *issues* clarify that parent attitude towards music lesson, weak student participation in the process of learning, and low teacher attitude toward music lesson are the major barriers to an effective implementation of music curriculum. Data from student interviews demonstrate that parents expect their kids to spend more time on other courses, such as science or math than on music. Low attitude and expectation surrounds not only parents but also students and teachers to a certain extent that it eventually turns to a hidden curriculum for students and other stakeholders.

Discussion

Findings overall reveal that students as well as their parents view that music education is important. This view might be beneficial while attempting to eliminate the issues faced during the implementation of music curriculum. Findings demonstrate, on one hand, positive view of participants toward music and music lesson, on the other hand, evidence of attitude and behavior that the participants look down on music lesson as compared to other study fields. This is seen when students as well as their parents act as if other courses are superior to music, when parents, for instance, do not consider the field of music as a career preference for their kids, or when they do not value the achievement of students in music so much as they do in other fields. Findings also reveal a need to revise the content and educational activities of the Music Curriculum and to focus on the work that will eliminate the issues regarding the implementation of the curriculum. Additionally, attention must be given to the image and attitude of stakeholders, if the music curriculum has to be implemented effectively. Steps must be taken to transform the attitude reflecting the assumption that music lesson is not as important as other lessons. To this end, similar to science laboratories, each school must build specially designed music classrooms equipped with instruments, materials, and sound insulation. Additionally, standardized tests might include few questions from the field of music, if the intention is to boost up the perceptions of students and parents.